

เอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว12101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยที่ 1 ชีวิตพืชและสัตว์

เล่มที่ 8

ประโยชน์ของพืชและสัตว์

นางจงรักษ์ โสภากโ

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านค่ายนุ่นโนนแคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รายวิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว12101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ชีวิตพืชและสัตว์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ชีวิตพืชและสัตว์ ชุดนี้ ได้จัดทำเป็น 8 เล่ม โดยแยกตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อสะดวกในการใช้ ดังนี้

- เล่มที่ 1 การงอกของเมล็ด
- เล่มที่ 2 เมล็ดมีชีวิตหรือไม่
- เล่มที่ 3 ปัจจัยในการเจริญเติบโตของพืช
- เล่มที่ 4 ปลุกพืชต้องทำอะไรบ้าง
- เล่มที่ 5 ปัจจัยในการดำรงชีวิตของสัตว์
- เล่มที่ 6 การตอบสนองต่อสิ่งเร้า
- เล่มที่ 7 การจำแนกพืชและสัตว์
- เล่มที่ 8 ประโยชน์ของพืชและสัตว์

สำหรับเล่มนี้ เป็นเล่มที่ 8 เรื่อง ประโยชน์ของพืชและสัตว์

ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนชุดนี้ ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ได้ช่วยตรวจสอบชี้แนะ และผู้จัดทำได้นำมาปรับปรุงแก้ไข จนได้เอกสารประกอบการเรียน ที่สมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าเอกสารประกอบการเรียน ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน และอำนวยความสะดวกต่อครูผู้สอน เป็นอย่างดี

จรัญญ์ โสภณไธ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียน	1
สาระสำคัญ	2
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ประโยชน์ของพืช	4
ประโยชน์ของสัตว์	6
กิจกรรม	9
แบบทดสอบหลังเรียน	11
ภาคผนวก	12
- เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	13
- เฉลยกิจกรรม	14
- เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	16
บรรณานุกรม	17

เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ก่อนที่นักเรียนจะเริ่มเรียนรู้ให้อ่านและทำความเข้าใจคำชี้แจงดังต่อไปนี้

1. เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ชีวิตพืชและสัตว์ ชุดนี้ ได้จัดทำเป็น 8 เล่ม สำหรับเล่มนี้เป็นเล่มที่ 8 เรื่อง ประโยชน์ของพืชและสัตว์ ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

2. อ่านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ทราบว่า เมื่อศึกษาจบแล้วนักเรียนสามารถเรียนรู้อะไรได้บ้าง

3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก ศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหา เรื่อง ประโยชน์ของพืชและสัตว์

4. ทำกิจกรรมให้ครบ ถ้าทำไม่ได้ให้กลับไปศึกษาเนื้อหาใหม่อีกครั้ง หรือซักถามกับครู

5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน และตรวจคำตอบจากเฉลย ในภาคผนวก เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของการเรียน

6. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ โดยไม่ลอกเพื่อนหรือดูคำตอบจากเฉลยก่อนที่จะทำกิจกรรมและแบบทดสอบ

อ่านคำแนะนำก่อนนะคะ
คุณหนู ๆ

พืชและสัตว์มีประโยชน์ต่อคนมากมาย นอกจากเป็นอาหารแล้ว ยังนำมาทำเสื้อผ้าทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ เครื่องตกแต่งบ้าน ยารักษาโรค และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

นักเรียนสามารถ

1. บอกประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นได้
2. บอกประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นได้

รายวิชา วิทยาศาสตร์ (ว12101) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชีวิตพืชและสัตว์ เรื่องที่ 8 ประโยชน์ของพืชและสัตว์
 จำนวนข้อสอบ 5 ข้อ คะแนนเต็ม 5 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับอักษร ก ข หรือ ค หน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. พืชในข้อใดที่เราปลูกไว้เพื่อกินเป็นอาหาร

- ก. ชบา
- ข. คื่นห้าน้ำ
- ค. กุหลาบ

2. พืชกลุ่มใดเป็นพืชสมุนไพรสำหรับเป็นยารักษาโรค

- ก. ใผ่ อ้อย
- ข. ผักกาด ต้นหอม
- ค. มะนาว ว่านหางจระเข้

3. สัตว์ข้อใดเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงาน

- ก. ช้าง วัว
- ข. ไก่ กุ้ง
- ค. เป็ด ปลา

4. สัตว์ในข้อใดจัดเป็นสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อดูเล่น

- ก. ควาย แพะ
- ข. ช้าง กระต่าย
- ค. นก แมว

5. สัตว์ในข้อใดเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไว้เป็นอาหาร

- ก. หมู ไก่
- ข. เป็ด จระเข้
- ค. ปลา แมว

ประโยชน์ของพืชและสัตว์

ประโยชน์ของพืช

พืชมีประโยชน์มากมายทั้งต่อมนุษย์และสัตว์ ดังนี้

เป็นอาหาร พืชเป็นผู้ผลิตอาหารจากการสังเคราะห์ด้วยแสง คนและสัตว์กินพืชเป็นอาหาร

อาหารจากพืช ได้จากส่วนต่างๆ ของพืช เช่น ข้าว ผักคะน้า ดอกแค มะเขือเทศ กะหล่ำปลี มันสำปะหลัง มะม่วง แตงกวา ถั่ว พักทอง เป็นต้น

มะเขือเทศ

มะม่วง

พักทอง

ภาพประกอบ 1 : พืชใช้เป็นอาหาร

เป็นที่อยู่อาศัย ต้นไม้เป็นวัสดุที่ถูกนำมาใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของคน รวมทั้งที่อยู่อาศัยของสัตว์ด้วย ลำต้นของพืชบางชนิดนำมาใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือนได้ เช่น ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ยาง ไม้เป็นต้น ส่วนพืชบางชนิดมีความเหนียวนำมาใช้เย็บติดกันเป็นตับใช้มุงหลังคาได้ เช่น ใบจาก ใบหญ้าแฝก ใบตองตึง เป็นต้น

ภาพประกอบ 2 : พืชใช้เป็นที่อยู่อาศัย

เป็นยารักษาโรค พืชหลายชนิดใช้เป็นยารักษาโรคเรียกว่าพืชสมุนไพร เช่น มะนาวรักษาอาการเจ็บคอ ขับเสมหะ ว่านหางจระเข้รักษาแผลไฟไหม้ จิง ลดอาการจุกเสียดท้อง ข่า ช่วยขับลม แก้ท้องอืด ตะไคร้ แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ กระเทียม แก้กลากเกลื้อน กระชาย บำรุงหัวใจ ขมิ้นชันสางะ เป็นต้น

ว่านหางจระเข้

มะนาว

จิง ข่า ตะไคร้

ภาพประกอบ 3 : พืชใช้เป็นยารักษาโรค

เป็นเครื่องนุ่งห่ม เส้นใยจากพืชบางชนิด เช่น ใยฝ้าย นำมาทำเป็นเสื้อผ้า ถุงเท้าที่เราใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน นุ่น ใช้ยัดที่นอนและหมอน

ฝ้าย

นุ่นใช้ยัดหมอน

ภาพประกอบ 4 : พืชใช้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม

ประโยชน์ของสัตว์

สัตว์ในท้องถิ่นมีประโยชน์ต่อมนุษย์มากมาย ซึ่งอาจแบ่งตามประโยชน์ในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้เป็นอาหาร เช่น หมู เป็ด ไก่ กุ้ง หอย ปู ปลา

หมู

ไก่

กุ้ง

ภาพประกอบ 5 : สัตว์ใช้เป็นอาหาร

2. ใช้ทำเครื่องนุ่งห่มหรือของใช้ เช่น ขนแกะนำมาทำเสื้อ หนังจระเข้นำมาทำรองเท้า เข็มขัด ไผ่ไหมนำมาทอเป็นผ้าไหม หนังวัวนำมาทำรองเท้า

เข็มขัดหนังจระเข้

ผ้าจากขนแกะ

ไหม

ภาพประกอบ 6 : สัตว์ใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม

3. ใช้เป็นยารักษาโรค สัตว์บางชนิด เช่น ม้า ู นำมาผลิตวัคซีนเซรุ่ม เพื่อสร้างภูมิต้านทานโรค

ม้า

งูเห่า

ภาพประกอบ 7 : สัตว์ใช้เป็นยารักษาโรค

4. ใช้เป็นแรงงานและพาหนะ เช่น ควายไถนา ช้างไถลากซุง ลิงใช้เก็บมะพร้าว ช้าง ม้าใช้ขี่และขนสินค้าที่มีน้ำหนักมาก วัว ใช้เทียมเกวียน

ควายไถนา

ช้างลากซุง

วัวเทียมเกวียน

ภาพประกอบ 8 : สัตว์ใช้เป็นแรงงานและพาหนะ

5. ช่วยในการผสมเกสรดอกไม้ และช่วยแพร่พันธุ์พืช เช่น ผีเสื้อ ผึ้ง ต่อ แตน

ผีเสื้อ

ผึ้ง

ภาพประกอบ 9 : สัตว์ช่วยในการผสมเกสรดอกไม้

6. เลี้ยงไว้ดูเล่นเพื่อความสวยงามและเพลิดเพลิน เช่น นก ปลา สุนัข แมว กระต่าย

ภาพประกอบ 10 : สัตว์เลี้ยงไว้ดูเล่นเพื่อความสวยงามและเพลิดเพลิน

สัตว์มีประโยชน์ต่อมนุษย์มากมาย แต่ขณะเดียวกันก็มีสัตว์บางชนิดที่มีพิษ เช่น งู แมงป่อง ตะขาบ สัตว์บางชนิดดุร้าย เช่น เสือ หมี สัตว์เหล่านี้สามารถทำอันตรายแก่ชีวิตเราได้ ดังนั้นเราจึงต้องระมัดระวังไม่เข้าใกล้

วิชา วิทยาศาสตร์ (ว12101) เรื่อง ประโยชน์ของพืช

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตารางตามประโยชน์
ของพืช ให้ถูกต้อง

ชนิดของพืช	ประโยชน์ของพืช			
	เป็นอาหาร	ที่อยู่อาศัย	ยารักษาโรค	เครื่องนุ่งห่ม
ตัวอย่าง แตงกวา	✓			
1. กล้วย				
2. มะนาว				
3. ไม้สัก				
4. มะม่วง				
5. ว่านหางจระเข้				
6. มะเขือเทศ				
7. ฝ้าย				
8. กระเทียม				
9. ข้าว				
10. จิง				
11. พักทอง				
12. ไม้เต็ง				
13. ตะไคร้				
14. ใบจาก				
15. ถั่ว				

กิจกรรมที่ 2

วิชาวิทยาศาสตร์ (ว12101) เรื่อง ประโยชน์ของสัตว์

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตารางตามประโยชน์ของสัตว์

ภาพสัตว์	ประโยชน์ของสัตว์			
	เป็นอาหาร	เครื่องนุ่งห่ม หรือของใช้	แรงงานและ พาหนะ	ดูเล่น ให้ความ เพลิดเพลิน
ตัวอย่าง 	✓			
				
				
				
				
				
				
				
				
				
				

รายวิชา วิทยาศาสตร์ (ว12101) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชีวิตพืชและสัตว์ เรื่องที่ 8 ประโยชน์ของพืชและสัตว์
 จำนวนข้อสอบ 5 ข้อ คะแนนเต็ม 5 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับอักษร ก ข หรือ ค หน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. พืชกลุ่มใดเป็นพืชสมุนไพรสำหรับเป็นยารักษาโรค

- ก. ใผ่ อ้อย
- ข. ผักกาด ต้นหอม
- ค. มะนาว ว่านหางจระเข้

2. พืชในข้อใดที่เราปลูกไว้เพื่อกินเป็นอาหาร

- ก. ชบา
- ข. คื่นห้าน้ำ
- ค. กุหลาบ

3. สัตว์ในข้อใดเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไว้เป็นอาหาร

- ก. หมู ไก่
- ข. เป็ด จระเข้
- ค. ปลา แมว

4. สัตว์ในข้อใดจัดเป็นสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อดูเล่น

- ก. ควาย แพะ
- ข. ช้าง กระต่าย
- ค. นก แมว

5. สัตว์ข้อใดเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงาน

- ก. ช้าง วัว
- ข. ไก่ กุ้ง
- ค. เป็ด ปลา

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่องที่ 8 ประโยชน์ของพืชและสัตว์

1. ข
2. ค
3. ก
4. ค
5. ก

วิชา วิทยาศาสตร์ (ว12101) เรื่อง ประโยชน์ของพืช

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตารางตามประโยชน์
ของพืช ให้ถูกต้อง

ชนิดของพืช	ประโยชน์ของพืช			
	เป็นอาหาร	ที่อยู่อาศัย	ยารักษาโรค	เครื่องนุ่งห่ม
ตัวอย่าง แตงกวา	✓			
1. คენห่า	✓			
2. มะนาว	✓		✓	
3. ไม้สัก		✓		
4. มะม่วง	✓			
5. ว่านหางจระเข้			✓	
6. มะเขือเทศ	✓			
7. ฝ้าย				✓
8. กระเทียม	✓		✓	
9. ข้าว	✓			
10. จิง	✓		✓	
11. พื้กทอง	✓			
12. ไม้เต็ง		✓		
13. ตะไคร้	✓		✓	
14. ใบจาก		✓		
15. ถั่ว	✓			

เฉลย กิจกรรมที่ 2

วิชาวิทยาศาสตร์ (ว12101) เรื่อง ประโยชน์ของสัตว์

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตารางตามประโยชน์ของสัตว์

ภาพสัตว์	ประโยชน์ของสัตว์			
	เป็นอาหาร	เครื่องนุ่งห่ม หรือของใช้	แรงงานและ พาหนะ	ดูเล่น ให้ความ เพลิดเพลิน
ตัวอย่าง 	✓			
			✓	
		✓		
	✓			✓
			✓	
				✓
			✓	
		✓		
	✓			
				✓
				✓

เฉลย
แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่องที่ 8 ประโยชน์ของพืชและสัตว์

1. ก
2. ข
3. ก
4. ค
5. ก

บรรณานุกรม

บัญชา แสนทวี และคณะ.สื่อการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ป. 2 ฉบับสมบูรณ์แบบ.

กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์พัฒนาพานิชจำกัด, มปป.

_____. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ป. 2 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์.กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์พัฒนาพานิชจำกัด, 2554.

โรงเรียนบ้านค่ายนุ่นโนนแคน. หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2553

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. เอกสาร
อัดสำเนา, 2553.

วรรณทิพา รอดแสงคำ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัท
พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.) จำกัด, 2554.

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, สำนัก. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2551.

ศิริรัตน์ วงศ์ศิริ และคณะ. หนังสือเรียน วิทยาศาสตร์ ป. 2. พิมพ์ครั้งที่ 12
นนทบุรี: บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด, 2552.

_____. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. นนทบุรี: บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด, 2554.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบัน, กระทรวงศึกษาธิการ.

คู่มือครูสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบัน, กระทรวงศึกษาธิการ.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. แม่บทมาตรฐาน หลักสูตรแกนกลางฯ

วิทยาศาสตร์ ป. 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: บริษัทไทยร่วมเกล้าจำกัด, 2552.

<http://school.obec.go.th/msp>

<http://www.myfirstbrain.com>

<http://pas-funmui.exteen.com>

http://student.nu.ac.th/pannipa_j

<http://www.myfirstbrain.com>